

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора **Лабунця Віктора Миколайовича** на дисертаційну роботу **Чжан Чун «Методика формування акмеологічної культури майбутніх учителів музики у процесі вокально-хорового навчання»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Вивчення тексту дисертації здобувача та опублікованих наукових праць дає підстави для представлення розгорнутої характеристики основних результатів дисертаційної роботи та визначення її відповідності «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок із планами відповідних галузей науки.

Сучасний рівень глобалізації світового співтовариства, розвитку українського суспільства, динаміка євроінтеграційних процесів породжує нові вимоги до функціонування вітчизняної системи професійної підготовки фахівців, орієнтуючи її на розвинену готовність до майбутньої фахової діяльності й якісного виконання професійних функцій. Актуальність дослідження пов'язана з реформуванням соціокультурних процесів, адже духовне оновлення суспільства неможливе без відродження культурних традицій, орієнтації на цінності мистецької сфери, що висуває нові вимоги до фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Ці ідеї педагогіки повною мірою стосуються й професійної підготовки майбутніх учителів музики, в яких необхідно розвивати особистісно-оцінне ставлення до мистецтва, здатність до сприймання, розуміння й творення художніх образів, потреби в художньо-творчій самореалізації на акмеологічному рівні. Будучи невід'ємною частиною загальної професійно-педагогічної культури, акмеологічної культура привносить проектування в

загальну професійно-педагогічну культуру студентів факультетів мистецтв не лише орієнтуючи їх на загальнолюдські цінності, пов'язані з утвердженням своєї ролі й значення в соціальному і професійно-педагогічному середовищі, а й націлюючи на підвищення престижу професії вчителя музичного мистецтва, можливість особистісного впливу на духовний розвиток учнів засобами свого предмета, на творче вдосконалення змісту, форм, методів музичної освіти школярів.

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що дисертація є складовою плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів музичного мистецтва». Тема дисертації затверджена Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова (протокол № 7 від 29. 11. 2017 р.).

Мета дослідження досягнута, а завдання вирішені у повному обсязі, що дає підстави для представлення роботи до публічного захисту.

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації, їх достовірність та наукова новизна

Аналіз наукового апарату дослідження, викладеного у вступі, свідчить про його теоретико-методологічну обґрунтованість, коректність і відповідність сучасним напрямам наукових досліджень у теорії й методиці музичної освіти. Оцінюючи дисертаційну роботу за новизною, варто відзначити, що в ній уперше представлено результати порівняльно-педагогічного аналізу акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, розкрито сутність і специфіку означеного феномена у контексті вокально-хорового навчання; розроблено компонентну структуру, окреслено критерії, показники та рівні сформованості акмеологічної культури студентів факультетів мистецтв; розроблено та впроваджено педагогічні умови та модель формування акмеологічної культури студентів у контексті вокально-

хорового навчання; розроблено послідовність етапів формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання. Уточнено: визначення акмеологічної культури майбутніх учителів музики у процесі вокально-хорового навчання; зміст системно-цілісного, духовно-особистісного, культурологічного, гедоністичного, поліхудожнього, компетентнісного та творчо-діяльнісного підходів у контексті формування акмеологічної культури студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів; сутність діалогічного спілкування студентів факультетів мистецтв на евристичних засадах. Подальшого розвитку дістали: особливості вокально-хорового навчання в аспекті системи акмеологічних цінностей; напрями конструювання методичного забезпечення на основі комплексного поєднання різновидів мистецтв.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення та висновки дисертації Чжан Чун належним чином обґрунтовані, про що свідчить аналіз тексту дисертації та змісту публікацій автора. Дисертаційна робота виконана на значній джерельній базі та має належний рівень апробації.

Значення для науки і практики отриманих автором результатів.

Вважаємо, що наукова й практична значущість дисертаційного дослідження Чжан Чун дозволяє заповнити певну прогалину в педагогіці музичного мистецтва стосовно створення й апробації методичних систем фахової підготовки майбутніх учителів музики. Підставою для цього є: упровадження педагогічних умов та поетапної методики формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процес вокально-хорового навчання; використання результатів, висновків та інших матеріалів дисертаційної роботи для розроблення й оновлення навчальних

програм з курсів «Акмеологія мистецької освіти», «Хорове диригування», «Постановка голосу», «Виробнича педагогічна практика з музики», «Методика викладання дисциплін кваліфікації» тощо; у використанні результатів, висновків та інших матеріалів дисертаційної роботи для розроблення навчально-методичних посібників для студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Викладені в дисертації результати дослідження упроваджено в освітній процес: факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 123 від 21.05. 2021 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (довідка № 731 від 02.03. 2021 р.), Донбаського державного педагогічного університету (довідка № 68-20-1025 від 07.12. 2020 р.).

Упровадження основних результатів дослідження підтверджує їх прикладну значущість для формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання.

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Запропоновані теоретико-методологічні положення, авторські матеріали, науково-методичні рекомендації щодо формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у вокально-хоровому навчанні доцільно використовувати в процесі фахової підготовки майбутніх учителів музики, в системі післядипломної освіти педагогічних працівників, в теорії і практиці підготовки фахівців мистецької сфери до продуктивної роботи з учнями.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність.

Дисертація складається з трьох розділів, структура і зміст яких логічно віддзеркалюють всі етапи науково-педагогічного пошуку, даючи повне уявлення про теоретико-методологічні засади, педагогічні умови та методичну

систему фахової підготовки майбутніх учителів музики на факультетах мистецтв педагогічних університетів.

У першому розділі дисертантом представлено результати аналізу означеного феномена в контексті сучасної освітньої парадигми; проаналізовано методологічні підходи, визначено зміст і специфіку формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання. Серед низки науково-методологічних підходів дисертантка виділяє системно-цілісний, духовно-особистісний, культурологічний, гедоністичний, поліхудожній, компетентнісний, творчодіяльнісний. Урахування запропонованих методологічних підходів до формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання дозволило Чжан Чун отримати кінцевий результат, а саме: сформовану акмеологічну культуру майбутніх фахівців, яка сприятиме творчій реалізації особистісного потенціалу та побудові особистісної траєкторії акме розвитку, креативному впровадженню та реалізації інноваційних освітніх технологій в майбутньому, в процесі власної музично-педагогічної діяльності.

У другому розділі дисертаційного дослідження Чжан Чун репрезентує основні принципові положення формування акмеологічної культури майбутніх учителів музики у педагогічному коледжі. На основі аналізу науково-педагогічних досліджень і практичного досвіду визначена структура, розроблені критерії та показники формування акмеологічної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва у співацькому навчанні, що охоплює мотиваційно-ціннісний, когнітивно-розвивальний, комунікативно-евристичний, творчо-проектувальний компоненти. Для успішного формування акмеологічної культури студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів автором розроблені педагогічні умови (створення сприятливого навчально-інформаційного середовища; забезпечення творчого інтерактивного спілкування; стимулювання акме-розвитку студентів з орієнтацією на самореалізацію в практичній діяльності) та методичну модель

формування означеного феномена в процесі вокально-хорового навчання та визначена поетапність авторської експериментальної методики.

У третьому розділі представлено дослідно-експериментальну програму і діагностичне дослідження процесу формування акмеологічної культури студентів факультетів мистецтв, впроваджено авторську методику та наведено результати статистичної обробки експериментальних даних. Упровадження методики формування акмеологічної культури студентів факультетів мистецтв у процесі вокально-хорового навчання охопило проходження чотирьох етапів, а саме: спонукально-пізнавальний, аналітично-оцінювальний, орієнтувально-операційний та результативно-прогностичний, на кожному з яких була поставлена мета, визначався зміст, закладалися механізми формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання. Якісний аналіз результатів формувального експерименту засвідчив позитивну динаміку формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокально-хорового навчання.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертантом результатів, вважаємо за доцільне звернути увагу на окремі дискусійні аспекти та висловити зауваження.

1. У першому розділі дисертації здійснений теоретико-методологічний аналіз акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, в якому виокремленні методологічні підходи до формування означеного феномена. На наш погляд, доцільним було б ширше розкрити значення гедоністичного підходу до формування акмеологічної культури студентів факультетів мистецтв.

2. Розроблена у дисертації структура формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання охоплює чотири блоки компонентів, серед яких

комунікативно-евристичний компонент передбачає здатність студентів до організації творчої взаємодії з учнями. Проте, на нашу думку, варто було більше уваги приділити пошуку евристичних методів у впровадженні цього структурного компоненту, для забезпечення створення сприятливого навчального середовища.

3. Важливим принциповим положенням дисертаційного дослідження є принцип спонукання студентів факультетів мистецтв до творчого самовираження у практичній співацькій діяльності. На нашу думку, доцільно було б ширше висвітлити, як впровадження цього важливого принципу впливало на підвищення результативності формування акмеологічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокально-хорового навчання.

4. У проведенні дослідного експерименту бажано було б ширше представити, якого значення набули інформаційно-комунікативні технології навчання для отримання позитивного результату роботи.

5. На нашу думку, дисертанту доцільно було б більше уваги приділити вокально-хоровому репертуару, на якому базувалась дослідно-експериментальна робота.

Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих працях.

Заслуговує на схвальну оцінку належний науковий доробок Чжан Чун, представлений у 7 одноосібних наукових працях, серед них – 3 статті у провідних фахових виданнях України з педагогіки, 1 – у міжнародному науковому виданні, 3 статті апробаційного характеру.

Загальні висновки

Узагальнюючи сказане вище, необхідно зауважити, що рецензована дисертація Чжан Чун «Методика формування акмеологічної культури майбутніх учителів музики у процесі вокально-хорового навчання», є

самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її автор – Чжан Чун заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:
доктор педагогічних наук,
професор, декан педагогічного
факультету Кам'янець-Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка

Віктор Лабунець

Підпис засвідчую *Віктора Лабунця*
(прізвище)
Начальник відділу кадрів.
І.І.Оліник
(підпис)